

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 519/2012-116

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. júla 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti G. P., K., zastúpeného advokátom Mgr. Ing. R. K., N., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 22 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 13 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo/214/2010 a jeho rozsudkom z 15. júna 2011, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo G. P. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo/214/2010 a jeho rozsudkom z 15. júna 2011 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo/214/2010 z 15. júna 2011 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý G. P. uhradiť trovy konania v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Ing. R. K., N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. augusta 2011 doručená sťažnosť a 9. septembra 2011, 9. augusta 2012, 20. augusta 2012, 31. augusta 2012, 11. septembra 2012, 14. septembra 2012 a 8. októbra 2012 mu boli doručené dodatky sťažnosti G. P., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Ing. R. K., N., ktorou namieta

porušenie svojich základných práv podľa čl. 22 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 13 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

- postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 S/80/2009 a jeho rozsudkom z 29. apríla 2010 a

- postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo/214/2010 a jeho rozsudkom z 15. júna 2011, ako aj

porušenie svojho základného práva podľa čl. 22 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, základného práva podľa čl. 13 listiny a porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy

- rozhodnutím riaditeľa Colného úradu M. (ďalej len „riaditeľ colného úradu“) č. R-14/2009-5334 z 20. januára 2009 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu,

- rozhodnutím generálneho riaditeľa Colného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „riaditeľ colného riaditeľstva“) č. 19103/2009-1214 z 5. mája 2009 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a napokon

porušenie svojho základného práva podľa čl. 36 písm. b) ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

- rozhodnutím riaditeľa colného úradu č. R-14/2009-5334 z 20. januára 2009 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že namietaným rozhodnutím riaditeľa colného úradu z 20. januára 2009 bol sťažovateľ podľa § 183 ods. 1 písm. d) zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe colníkov“) prepustený zo služobného pomeru colníka pre porušenie základných povinností colníka podľa § 44 ods. 3 písm. a), b), g) a h) zákona o štátnej službe colníkov zvlášť hrubým spôsobom.

Proti rozhodnutiu riaditeľa colného úradu č. R-14/2009-5334 z 20. januára 2009 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol riaditeľ colného riaditeľstva rozhodnutím z 5. mája 2009 tak, že odvolanie zamietol a rozhodnutie riaditeľa colného úradu z 20. januára 2009 potvrdil.

Proti rozhodnutiu riaditeľa colného riaditeľstva č. 19103/2009-1214 z 5. mája 2009 podal sťažovateľ žalobu o preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia, o ktorej rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 6 S/80/2009-63 z 29. apríla 2010 tak, že žalobu zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Sžo/214/2010 z 15. júna 2011 tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta predovšetkým to, že rozhodnutia riaditeľa colného úradu a riaditeľa colného riaditeľstva a následne aj namietané rozsudky všeobecných súdov vychádzajú z dôkazov z trestného konania, ktoré mali byť nezákonne použité v správnom konaní. Sťažovateľ v tejto súvislosti v sťažnosti uvádza:

«Rozhodnutie príslušného prvostupňového správneho orgánu je podľa môjho názoru nezákonné, pretože v správnom konaní v skutočnosti neboli vykonané a zabezpečené žiadne dôkazy, a tie, ktoré boli zabezpečené (prebraté) z trestného konania, nemohli byť použité v správnom - administratívnom konaní. Z uvedeného dôvodu naďalej zastávam názor, že nemožno posúdiť, či sa skutky, na základe ktorých som bol prepustený zo služobného pomeru, stali alebo nestali, a ak sa stali, či sa skutočne stali tak, ako je to uvedené v rozhodnutí o prepustení zo služobného pomeru. ...

O to závažnejšia je však skutočnosť, že príslušné správne orgány ale ani súdy nedostatočne, resp. vôbec neskúmali zákonnosť a prípustnosť tzv. dôkazov - obrazovo-zvukových záznamov „prebratých“ z trestného konania. Obmedzili sa iba na obsahovú stránku, podľa môjho názoru, nezákonne získaných podkladov z trestného konania. Navyše, ani jeden z reálnych svedkov nebol ani len predvolaný a už vôbec nie vypočutý. Preto ani neviem a považujem za bezpredmetné vyjadrovať sa k tomu, či som sa konaniu kladenému mi za vinu dopustil alebo nie. ...

Pre spresnenie treba uviesť, že prvostupňový správny orgán sa o týchto tzv. skutkoch dozvedel z vyšetrovacieho spisu vedeného pod sp. zn. ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008. Vyšetrovateľ 4. inšpekčného oddelenia odboru inšpekčnej služby sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „vyšetrovateľ 4. IO OIS SKIS MV SR“) mu v rozpore s platným Trestným poriadkom, a to konkrétne s ustanovením § 69 (nazeranie do spisu), nielenže umožnil nazrieť do vyšetrovacieho spisu, ale dokonca mu sprístupnil obrazovo-zvukový záznam vyhotovený na základe písomného príkazu sudcu pre prípravné konanie podľa Trestného poriadku. Navyše v čase sprístupnenia obrazovo-zvukové záznamy neboli odtajnené a spracované! Preto v tom čase sa záznamy nemohli použiť ani ako dôkazy v trestnom konaní. Záznamy boli ešte v utajenom režime, teda nemali a nemohli mať povahu ani trestno-procesných dôkazov (nemali žiadnu dôkaznú hodnotu). Nad rámec tejto sťažnosti dávam Ústavnému súdu Slovenskej republiky do pozornosti, že konanie vyšetrovateľa 4. IO OIS SKIS MV SR je o to závažnejšie, že poskytol, resp. umožnil neoprávnenému subjektu nazrieť do vyšetrovacieho spisu a navyše neoprávnenú osobu oboznámil s utajovanými skutočnosťami označenými stupňom utajenia VYHRADENÉ! Pre spresnenie treba dodať, že v čase sprístupnenia obrazovo-zvukového záznamu neoprávnenej osobe pplk. Ing. L. B., utajovanou skutočnosťou bol nielen samotný

obrazovo-zvukový záznam, ale aj záznam o operatívnej informácii („ZOI“). Pplk. Ing. L. B. nebol oprávnenou osobou (išlo o nepovolanú osobu) určenou na oboznámenia sa s utajovanými skutočnosťami a ani osobou, ktorej oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami vzniklo zo zákona.

Domnievam sa, že zo strany vyšetrovateľa ako aj zo strany pplk. Ing. B. došlo k porušeniu povinností, vyplývajúcich zo zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

O absolútnej nepoužiteľnosti tohto „kvázi dôkazu“ svedčí ďalšia závažná skutočnosť, ktorú príslušné správne orgány (prvostupňový a aj druhostupňový), krajský súd a žiaľ dokonca ani Najvyšší súd neriešili, priam odignorovali, a to, že inkriminované rozhovory, zaznamenané na obrazovo-zvukových záznamoch, neprebiehali v štátnom jazyku, ale v maďarskom jazyku a čiastočne v ukrajinskom jazyku. Štátna moc, reprezentovaná príslušnými správnymi orgánmi, nepochybne musí vedieť, že ak chce použiť akýkoľvek dôkaz v správnom konaní, resp. v konaní pred všeobecnými súdmi, musí byť úradne preložený do štátneho jazyka! Navyše, preklad musí byť úradne overený! Nevedno, či pplk. Ing. L. B. ovláda maďarský alebo ukrajinský jazyk, čo však vôbec nie je právne relevantné, pretože nad všetku pochybnosť je evidentné, že pplk. Ing. L. B. nie je oprávnený vykonávať úradný preklad do štátneho jazyka Slovenskej republiky, čo nepochybne urobil spracovaním predmetného úradného záznamu (napísaného v slovenskom jazyku). Ide o ďalší neodstrániteľný nedostatok v postupe služobného orgánu - pplk. Ing. L. B.

Nad rámec tohto uvádzam, že úradný preklad z jazyka maďarského do jazyka slovenského bol vyhotovený len v trestnom konaní (pod sp. zn. ČVS: SKIS-49/IS-4-V-09) na základe žiadosti vyšetrovateľa 4.IO OIS SKIS MV SR, prekladateľom JUDr. L. K. pod číslom 26/rok: 2009, v K. dňa 22. 10. 2009, čiže deväť mesiacov po prepustení zo služobného pomeru!!! ...

Z protokolu o odovzdaní, vypracovanom Colným úradom M. vyplýva, že výpisky z prekladateľského úkonu z jazyka maďarského do jazyka slovenského číslo 26/rok: 2009 a DVD nosič, na ktorom je zachytený môj výkon služby v dňoch 29. 10. 2008 a 2. 11. 2008, na krajskom súde odovzdal na doplnenie spisu zn.: 6S/80/2009-38 Ing. M. Č., vedúci zamestnaneckého oddelenia Colného úradu M. dňa 8. 3. 2010. Z tohto nepochybne vyplýva, že k tomuto dôkazu som sa nemohol počas rozhodovania o mojom prepustení zo služobného

pomeru ani len hypoteticky vyjadriť, pretože preklad bol vyhotovený, ako som to už uviedol, až deväť mesiacov po mojom prepustení zo služobného pomeru.

V tejto súvislosti vo vzťahu k Najvyššiemu súdu uvádzam, že opierajúc sa o Protokol o odovzdaní, ktorý bol vypracovaný dňa 8. 3. 2010, z čoho je zrejmé, že ide o nové dôkazy, s ktorým som sa nemal možnosť oboznámiť a vyjadriť sa k nim a to nielen pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ale dokonca ani pred prvostupňovým správny orgánom, ktorý rozhodol o mojom prepustení zo služobného pomeru, čo je taktiež nevyvrátiteľné, domnievam sa, že okrem iného aj toto je jeden z dôvodov, prečo Najvyšší súd nemohol vo veci rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

Len nad rámec uvádzam, že s predmetným obrazovo-zvukovým záznamom som bol oboznámený až (len, výlučne) v trestnom konaní dňa 22. 5. 2009!!! Aj to dokumentuje, že som sa k tomu „dôkazu“ - obsahu prinajmenšom sporného úradného záznamu nemohol reálne a náležite vyjadriť. Uvedené skutočnosti sú preukázané dostatočne zjavným (presvedčivým) a nevyvrátiteľným spôsobom. To, že som sa v správnom konaní nemohol oboznámiť s obrazovo-zvukovým záznamom možno nepochybné vyvodit' aj z Rozhodnutia riaditeľa colného úradu M. o prepustení zo služobného pomeru colníka, ktoré mi bolo doručené dňa 22. 1. 2009 o 14.30 hod.

K porušeniu základného práva došlo tým, že ani Najvyšší súd mi neumožnil, aby som sa vyjadril k obrazovo-zvukovým záznamom napriek tomu, že mal a musel vedieť, že počas celého správneho - administratívneho konania o prepustení zo služobného pomeru som nemal sprístupnené tieto záznamy, z čoho nad všetku pochybnosť je evidentné, že som sa k nim nemohol nielenže náležite, ale vôbec vyjadriť (zásada rovnosti zbraní). Ak súd koná inak, ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu a Dohovorom garantované právo na spravodlivý proces. Moje práva na obhajobu boli nielenže výrazne potláčané ale rovnako vo vzťahu k administratívne konaniu ako aj v konaní a postupe krajského súdu a v konaní a postupe Najvyššieho súdu absolútne negované.»

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ poukazuje na úradný záznam, ktorý vyhotovil riaditeľ colného úradu a ktorý tvorí hlavný podklad jeho rozhodnutia, pričom uviedol, že „sporný (pochybný) úradný záznam... nebol označený dátumom jeho vzniku ani žiadnou

spisovou značkou, čiže nebol zapísaný v protokole utajovaných písomností v zmysle Vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 453/2007 Z. z. o administratívnej bezpečnosti, aj napriek tomu, že v tom čase nebol stupeň utajenia pôvodcom zrušený...

Prvostupňový správny orgán začal konanie o prepustení zo služobného pomeru dňa 12. 01. 2009. ... Zo spisového materiálu, konkrétne z úradného záznamu napísaného pplk. Ing. L. B... bez uvedenia dátumu a spisovej značky vyplýva, že menovanému nadriadenému vyšetrovateľ 4. IO OIS SKIS MV SR dňa 7. 1. 2009 sprístupnil obrazovo-zvukový záznam z môjho výkonu služby. ... Len pre ilustráciu uvádzam, že pokiaľ obrazovo-zvukový záznam nie je odtajnený a spracosený, neslúži ani ako dôkaz v trestnom konaní a oboznámiť sa s ním nemôže dokonca ani obhajca obvineného...

Prvostupňový správny orgán vo svojom stanovisku priam odignoroval a vôbec neriešil jednu zo základných otázok, že mu na základe akého všeobecne záväzného právneho predpisu, resp. jeho konkrétneho ustanovenia bol dňa 7. 1. 2009 sprístupnený obrazovo-zvukový záznam z môjho výkonu služby z trestného konania, získaný použitím informačno-technických prostriedkov podľa Trestného poriadku, ktorý upravuje veľmi prísne podmienky na jeho použitie...

Ak by sme však, čo i len teoreticky pripustili, že obrazovo-zvukový záznam zabezpečený v trestnom konaní možno použiť aj v správnom (administratívnom) konaní, čo však podľa môjho názoru nie je absolútne prípustné, rozhodne však mohol byť takýto záznam výlučne zabezpečený až po začatí správneho konania, nikdy však nie predtým! Z uvedeného je nepochybné, že pplk. Ing. L. B. bol dňa 7. 1. 2009 absolútne neoprávneným subjektom a za žiadnych okolností sa nemohol čo i len pokúsiť nazrieť do vyšetrovacieho spisu a už vôbec nie sa oboznámiť s obrazovo-zvukovým záznamom z trestného konania a to dokonca v čase, kedy záznamy neboli odtajnené a spracosené. Prvostupňovým orgánom sa stal až 12. 1. 2009...“.

Sťažovateľ tiež namieta, že správne orgány nevypočuli ani jedného priameho, očitého svedka napriek tomu, že takíto „svedkovia existujú a boli ustálení. ...

Inými slovami, nebol som riadne oboznámený s dôkazmi proti mne a navyše svedkovia v správnom konaní neboli vôbec vypočutí. Keďže ani jeden z priamych svedkov nebol vypočutý, nebolo možné im klásť ani v teoretickej rovine otázky, čím došlo

k porušeniu sťažovateľovho práva na spravodlivý proces, garantovanou zásadou rovnosti zbraní a zásadou kontradiktórnosti súdneho konania, zahrňujúcu právo na osobnú prítomnosť pri prejednaní veci. Služobné orgány vystupujúce z mocenskej pozície nerešpektovali procesné návrhy sťažovateľa ani jeho právo na obhajobu.“

Podľa sťažovateľa by riaditeľ colného úradu nemal nazrieť do vyšetrovacieho spisu ani po začatí správneho konania, pretože to neumožňuje § 69 Trestného poriadku. Krajský súd a najvyšší súd v tejto súvislosti poukázali na § 221 zákona o štátnej službe colníkov, ktorý ale nerieši otázku nazerania do vyšetrovacieho spisu. V tejto súvislosti tiež uviedol:

„... Trestný poriadok umožňuje nazerat' do trestných spisov aj niektorým štátnym orgánom. Na takéto nazeranie do spisov však tento orgán potrebuje osobitné zákonné zmocnenie. Citované ustanovenie Trestného poriadku vychádza z ústavnej dikcie uvedenej v čl. 2 ods. 2 ústavy.

... zákon č. 200/1998 Z. z. neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by umožňovalo služobnému orgánu nazrieť do trestného (vyšetrovacieho) spisu. ... Služobný orgán konal v rozpore s článkom 2 ods. 2 ústavy.“

Sťažovateľ tiež zdôrazňuje, že nemal možnosť nazrieť do administratívneho spisu a nemal možnosť oboznámiť sa s obrazovo-zvukovým záznamom ako rozhodujúcim dôkazom. Sťažovateľ poukázal na to, že aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) považuje neumožnenie nazrieť do súdneho spisu za závažné porušenie práva na obhajobu.

V ďalšej časti sťažovateľ uvádza, že použitie obrazovo-zvukového záznamu ako dôkazu v inej trestnej veci možno len za presne ustanovených zákonných podmienok, pričom v tomto smere poskytol podrobnú argumentáciu. Na základe tejto argumentácie následne uviedol:

„V tejto súvislosti treba položiť ďalšiu otázku, či obrazovo-zvukové záznamy z vykonaného legálneho priestorového odposluchu možno použiť ako dôkaz v správnom (administratívnom) konaní, napríklad v súvislosti s prepustením zo služobného pomeru, keď

už samotné jeho použitie v inej trestnej veci je platným Trestným poriadkom prísne upravené a limitované! ...

Domnievam sa, že záznamy získané informačno-technickými prostriedkami ako dôkazy nemožno v žiadnom prípade použiť v inom, než v trestnom konaní. Na základe uvedeného sa domnievam, že štátna moc reprezentovaná prvostupňovým správnym orgánom, druhostupňovým správnym orgánom, ale aj súdmi - krajským súdom a dokonca aj Najvyšším súdom, konala v rozpore s príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä porušila príslušné ustanovenia platného Trestného poriadku upravujúceho podmienky použitia obrazovo-zvukového záznamu.

Navyše, ak sa majú záznamy použiť v trestnom konaní ako dôkaz, musí sa ukončiť odpočúvanie a príslušný útvar po požiadaní o odtajenie a tzv. spracosenie záznamu vyhotoví doslovný prepis záznamu! Podľa súčasne platného právneho stavu až takýto záznam má povahu trestno-procesného dôkazu. Teda, ak by orgán prípravného konania poskytol neodtajnený záznam príslušnému nadriadenému s personálnou a disciplinárnou právomocou (čo sa v mojom prípade preukázateľne stalo), tento by bol absolútne nepoužiteľný, tak v disciplinárnom ako aj v trestnom konaní! ...

Každé rozhodnutie - príkaz sudcu pre prípravné konanie sa vzťahuje výlučne na konkrétnu vyšetrovanú - trestnú vec a na jej právnu kvalifikáciu! Aj z uvedeného a contrario vyplýva, že obrazovo-zvukové záznamy nemožno použiť ako dôkaz v inom než trestnom (teda ani v administratívnom) konaní.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Postupom a rozhodnutím Colného úradu M... riaditeľa Colného úradu M. ako prvostupňového správneho orgánu) bol... porušený čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 13 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené zakladené právo na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní podľa čl. 36 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky... čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. ... Rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu o prepustení zo služobného pomeru colníka, vydané dňa 20. 1. 2009 pod sp. zn. číslo R-14/2009- 5334, sa zrušuje.

2. *Krajský súd v Košiciach rozhodnutím sp. zn.: 6S/80/2009-63-1009200773 zo dňa 29. 4. 2010 porušil základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*

3. *... zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6S/80/2009-63-1009200773 zo dňa 29. 4. 2010, vracia vec a prikazuje mu vo veci konať.*

4. *Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím konaním vo veci vedenej pod sp. zn. 2 SŽo/214/2010 porušil základné právo sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.*

5. *Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutím sp. zn. 2 SŽo/214/2010 zo dňa 15. 6. 2011 porušil základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

7. *... zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn.: 2 Sžo/214/2010 zo dňa 15. 6. 2011, vracia vec a prikazuje mu vo veci konať.*

8. *Orgány verejnej správy a všeobecné súdy... porušili čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 13 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

9. *Všeobecné súdy porušili čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd...*

10. *Orgány verejnej moci porušili čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky...*

11. *... sťažovateľovi G. P. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v primeranej sume vo vzťahu ku každému z porušovateľov...*

12. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť G. P. trovy konania do 15 dní od právoplatnosti nálezu na účet advokáta...“*

Primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľ požaduje „za spôsobený stav právnej neistoty a bezmocnosti“.

Podaním z 5. septembra 2011 doručeným ústavnému súdu 9. septembra 2011 sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť. V doplnení sťažnosti uviedol, že postupom najvyššieho

súdu v namietanom konaní a jeho rozsudkom z 15. júna 2011 bol porušený princíp rovnosti účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy z dôvodu, že najvyšší súd v skutkovo podobnej veci rozhodol odlišne.

Sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť aj podaním zo 6. augusta 2012 doručeným ústavnému súdu 9. augusta 2012. V podaní uvádza predovšetkým argumentáciu, ktorou poukazuje na nezákonné použitie informačno-technických prostriedkov v trestnom konaní, a tým na nezákonne získaný záznam, ktorý sa nesmie ako dôkaz použiť v inom trestnom a ani administratívnom konaní.

Sťažovateľ v podaní zo 6. augusta 2012 uvádza dôvody, na základe ktorých sa domnieva, že odpočúvanie v trestnom konaní nebolo realizované v súlade so zákonom. Predovšetkým poukazuje na § 114 ods. 2 Trestného poriadku a na § 4 ods. 3 zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pred odpočúvaním“). Podľa sťažovateľa návrh na vyhotovenie obrazovo-zvukového záznamu a ani príkaz na použitie tohto informačno-technického prostriedku nespĺňali zákonom predpísané náležitosti.

V podaní z 13. augusta 2012 doručenom ústavnému súdu 20. augusta 2012 sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť predovšetkým vo vzťahu k návrhu na priznanie primeraného finančného zadostučinenia a k jeho odôvodneniu.

Sťažovateľ tvrdí, že z dôvodu postupu označených štátnych orgánov je nezamestnaný. Keďže je nezamestnaná aj jeho manželka, žijú z mesačného príjmu, ktorý tvorí dávka v hmotnej núdzi v sume 198,40 €. S nákladmi na domácnosť im vypomáha matka sťažovateľa, ktorá je na dôchodku a s ktorou žijú v spoločnej domácnosti. Na základe uvádzaných okolností sa sťažovateľovi mal zhoršiť aj jeho zdravotný stav.

Prebiehajúce trestné konanie sťažovateľovi podľa jeho tvrdenia zároveň znemožňuje nájsť si iné zamestnanie, pretože v personálnych dotazníkoch je väčšinou otázka o tom, či je proti nemu vedené trestné konanie. Tvrdí, že pravdivé zodpovedanie tejto otázky má negatívny vplyv na výsledok pohovorov a že väzobné trestné stíhanie a prepustenie zo služobného pomeru colníka viedlo k strate dôvery k jeho osobe zo strany rodinných príslušníkov, známych a priateľov. Informovanie týchto osôb o uvedených skutočnostiach pociťoval ako potupné.

V podaní z 13. augusta 2012 sťažovateľ ďalej žiadal priznať úhradu trov konania s prihliadnutím na to, že v priebehu konania pred ústavným súdom zmenil právneho zástupcu.

Sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť aj podaním z 30. augusta 2012 doručeným ústavnému súdu 31. augusta 2012. V tomto podaní opakovane zdôraznil, že proti jeho osobe nebol nikdy vydaný príkaz na použitie informačno-technického prostriedku.

Sťažovateľ ďalej namieta spôsob, akým riaditeľ colného úradu vo svojom rozhodnutí z 20. januára 2009 vymedzil skutky, ktorých sa mal dopustiť.

Sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť aj podaním z 9. septembra 2012 doručeným ústavnému súdu 11. septembra 2012, v ktorom poukazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 5/2011-77 z 15. decembra 2011, ktorým ústavný súd rozhodol tak, že najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžo/161/2010 porušil čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru v súvislosti s tým, že orgány verejnej správy a krajský súd neoprávnene použili ako dôkaz obrazovo-zvukový záznam získaný v trestnom konaní. Ústavný súd predmetným nálezom zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo/161/2010 z 19. augusta 2010 a vec vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v podaní zo 14. septembra 2012 doručenom ústavnému súdu 14. septembra 2012 opakovane doručil sťažnosť so všetkými jej dodatkami a ďalšiu súvisiacu dokumentáciu.

V podaní zo 4. októbra 2012 doručenom ústavnému súdu 8. októbra 2012 sťažovateľ opakovane rozšíril svoju argumentáciu pokiaľ ide o oprávnenosť použiť v administratívnom konaní informácie získané informačno-technickými prostriedkami v trestnom konaní. V ďalšej časti svojho podania sťažovateľ poukazuje na § 3 ods. 1 a 2 zákona o ochrane pred odpočúvaním, ktorý vymedzuje účel a podmienky použitia údajov získaných informačno-technickými prostriedkami.

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní uznesením z 9. októbra 2012 prijal sťažnosť podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho rozsudkom z 15. júna 2011.

Po prijatí sťažnosti ústavný súd 12. novembra 2012 vyzval najvyšší súd, aby sa vyjadril k sťažnosti a aby oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Najvyšší súd vo vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa z 12. februára 2013 (doručenom ústavnému súdu 15. februára 2013 pod č. KP 4/2012-33) navrhol, aby sťažnosti nevyhovel, a ďalej uviedol:

„Vo svojej sťažnosti sťažovateľ v zásade namieta, že:

a) rozhodnutia riaditeľa colného úradu a riaditeľa colného riaditeľstva a následne aj namietané rozsudky všeobecných súdov vychádzajú z dôkazov z trestného konania, ktoré boli nezákonne získané a použité v správnom konaní;

b) nemal možnosť nazrieť do administratívneho spisu a nemal možnosť oboznámiť sa s obrazovo-zvukovým záznamom ako rozhodujúcim dôkazom. ...

Ad a): Predmetný dôkaz bol získaný v rámci trestného konania. Podľa názoru najvyššieho súdu, v správnom súdnom konaní, pri preskúmvaní rozhodnutí orgánov verejnej správy, neprináleží súdom skúmať, či orgány činné v trestnom konaní, z vyšetrovacieho spisu ktorých zistili správne orgány, že sťažovateľ porušil základné

povinnosti colníka zvlášť hrubým spôsobom, získali dôkaz v súlade s predpismi trestného procesného práva, Táto skutočnosť je rozhodujúca pre orgány činné v trestnom konaní v súvislosti s preukázaním spáchania trestného činu sťažovateľom. Takisto neprináleží súdu v správnom konaní skúmať, či orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade so zákonom, keď umožnili správnym orgánom nahliadať do vyšetrovacieho spisu, robiť si výpisky, resp. im poskytli dôkazy. Táto skutočnosť nemôže byť predmetom súdneho prieskumu v správnom konaní, keďže sa týka konania trestného a správny súd v danom prípade nemôže preskúmať zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní. V predmetnom správnom konaní nebolo vydané rozhodnutie o prepustení zo služobného pomeru pre spáchanie trestného činu, ale pre porušenie služobných povinností colníka (nevydanie rozhodnutia resp. nevykonanie záznamu o zhabaní tovaru), ktoré bolo v konaní preukázané a opak ktorého v správnom ani súdnom konaní sťažovateľ nepreukázal a neoznačil resp. nepredložil jediný dôkaz, že k porušeniu povinností nedošlo. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry správnych súdov, pokiaľ je colník prepustený zo služobného pomeru pre porušenie povinností colníka a z toho istého dôvodu je proti nemu vedené trestné stíhanie, samotná skutočnosť, že v trestnom konaní nie je odsúdený neznamená, že k porušeniu služobných povinností nedošlo. Zo znenia služobnej prisahy vyplýva, že colník okrem iného sľubuje, že bude čestný, statočný a disciplinovaný a svoje sily a schopnosti vynaloží na to, aby chránil práva občanov, ich bezpečnosť a verejný poriadok. Preto ak sa nezdrží konania, ktoré by mohlo narušiť vážnosť colnej správy v očiach verejnosti, alebo ohroziť dôveru v tento zbor, jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby a sú splnené podmienky na jeho prepustenie.

Ad b): Táto námietka neobstojí, pretože samotný sťažovateľ zastúpený advokátom už počas celého správneho konania, ani jeho právny zástupca nevyužili možnosť oboznámiť sa so spisom (vid' str. 5 druhý a tretí odsek rozsudku krajského súdu). Pasivita (úmyselná?) zo strany účastníka konania nemôže byť pripísaná na vrub správnych orgánov resp. súdov, ako nevytvorenie možnosti oboznámiť sa so spisovým materiálom. “

Aj po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie sťažovateľ svoju sťažnosť dopĺňal ďalšími podaniami.

Prvým podaním bolo doplnenie sťažnosti doručené ústavnému súdu 13. decembra 2012, v ktorom sťažovateľ poukazuje na nezákonnosť použitia informačno-technických prostriedkov. Poukazuje v ňom na to, že príkaz na použitie informačno-technických prostriedkov nemá zákonom predpísané náležitosti, a tiež uvádza skutočnosti týkajúce sa jeho osobných a rodinných pomerov. V tomto podaní sťažovateľ tiež žiada, aby ústavný súd nariadil ústne pojednávanie vo veci, na ktorom sa chce zúčastniť.

Sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť aj podaním z 13. decembra 2012 doručeným ústavnému súdu 17. decembra 2012, v ktorom vyslovil svoj súhlas s tým, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti na neverejnom zasadnutí. V tomto podaní odkazuje na svoju argumentáciu uvedenú v sťažnosti z 25. júla 2011 a poukazuje na § 114 ods. 6 a § 115 ods. 6 Trestného poriadku v súvislosti so zákonným postupom pri použití obrazového, zvukového alebo obrazovo-zvukového záznamu ako dôkazu.

Ďalšie doplnenie sťažnosti je z 13. februára 2013, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 14. februára 2013. Sťažovateľ v ňom poukazuje na podľa neho nepravdivý dátum uvedený v úradnom zázname, ktorý bol relevantný pre počítanie subjektívnej premlčacej lehoty.

Ústavný súd nedoručoval vyjadrenie najvyššieho súdu z 12. februára 2013 právnenému zástupcovi sťažovateľa vzhľadom na to, že právny zástupca v liste z 13. decembra 2012 oznámil ústavnému súdu, že *„v záujme urýchlenia konania a konečného ukončenia absolútnej právnej neistoty a bezmocnosti pretrvávajúcej už viac ako štyri roky, sa týmto dobrovoľne vzdávam aj práva reagovať na vyjadrenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“*.

Ústavný súd nedoručoval ani podania sťažovateľa z 8. decembra 2012, 13. decembra 2012 a 13. februára 2013 najvyššiemu súdu na vyjadrenie vzhľadom na to, že uvedené podania neobsahujú novú argumentáciu týkajúcu sa namietaného porušenia označených práv sťažovateľa.

Ústavný súd v nadväznosti na vyjadrenia účastníkov konania v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Orosz (ďalej aj „oznamovateľ“) listom z 28. marca 2013 v zmysle § 27 ods. 2 zákona o ústavnom súde predsedníčke ústavného súdu oznámil, že v záhlaví uvedených veciach je členom senátu IV. ÚS (ako sudca spravodajca, resp. člen senátu). Vo všetkých uvedených veciach figuruje na strane odporcu (aj) najvyšší súd, a to v rámci jeho rozhodovacej činnosti (trestnoprávnej, občianskoprávnej, obchodnoprávnej a správnej). Oznamovateľ, aj keď sa necítil byť v uvedených veciach predpojatý pri výkone funkcie sudcu a bol pripravený rozhodnúť o sťažnostiach objektívne a nestranne, vzhľadom na (i) podané trestné oznámenie JUDr. Š. H. (predsedu najvyššieho súdu) z 22. februára 2013 proti jeho osobe, ako aj (ii) JUDr. Š. H. v televízii 21. februára 2013 a 11. marca 2013 prezentované osobné invectívy proti jeho osobe predložil vec predsedníčke ústavného súdu na zabezpečenie postupu podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Prvý senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 367/2013-8 z 5. júna 2013 rozhodol, že sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Orosz vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 519/2012 nie je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie, a preto ústavný súd po doručení uznesenia č. k. I. ÚS 367/2013-8 z 5. júna 2013 (24. júna 2013) pokračoval v konaní o sťažnosti sťažovateľa.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 13 listiny nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí alebo zasielaných poštou alebo iným spôsobom, s výnimkou prípadov a spôsobom, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti

v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to

tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 152 ods. 4 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Z konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotnými rozhodnutiami došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Podľa názoru ústavného súdu súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sa už pri svojej rozhodovacej činnosti odvolal na judikatúru ESĽP, podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná

odpoveď. Otázkou, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno podľa záverov ESLP posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Štruktúra odôvodnenia súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a táto norma sa uplatňuje aj v systéme správneho súdnictva (§ 246c ods. 1 OSP).

V súvislosti s namietaným porušením označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu vydaným v správnom súdnictve a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bolo podľa názoru ústavného súdu potrebné zohľadniť špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale „len“ preskúmať „zákonnosť“ ich rozhodnutí a postupov, o ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že boli nezákonné a ukrátili ju na jej právach (§ 247 ods. 1 OSP), teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok v konkrétnom druhu správneho konania rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy a v súlade so zákonom rozhodli. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd v zásade nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy. Vzhľadom na tieto špecifiká správneho súdnictva ústavný súd posudzoval z tohto aspektu aj dôvodnosť námietok sťažovateľa proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že správne orgány rozhodli na základe jediného dôkazu – úradného záznamu vyhotoveného riaditeľom colného úradu na základe obrazovo-zvukového záznamu získaného v trestnom konaní. Sťažovateľ namieta

- a) spôsob získania tohto dôkazu,
- b) jeho použiteľnosť v správnom konaní a

c) spôsob, akým bol tento dôkaz vykonaný v správnom konaní a v konaní pred krajským súdom a najvyšším súdom.

K bodu a) Sťažovateľ tvrdí, že

- riaditeľovi colného úradu bolo umožnené nazrieť do vyšetrovacieho spisu v rozpore s § 69 Trestného poriadku,

- obrazovo-zvukový záznam bol sprístupnený 7. januára 2009, teda pred začatím správneho konania,

- v čase sprístupnenia obrazovo-zvukového záznamu tento nemal povahu trestno-procesného dôkazu, pretože nebol odtajnený, odposluch nebol ukončený a v spise nebol doslovný prepis záznamu,

- rozhovory na obrazovo-zvukovom zázname boli čiastočne v maďarskom a tiež v ukrajinskom jazyku, pričom riaditeľ colného úradu maďarský jazyk neovláda. Úradný preklad rozhovorov bol vyhotovený len v trestnom konaní 22. októbra 2009, teda 9 mesiacov po prepustení sťažovateľa zo služobného pomeru colníka.

K bodu b) Sťažovateľ tiež tvrdí, že informačno-technické prostriedky možno použiť spôsobom a na ciele, ktoré sú prípustné podľa Trestného poriadku a zákona o ochrane pred odpočúvaním. Poukazuje na to, že príkaz sudcu pre prípravné konanie na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov sa vydáva pre konkrétnu trestnú vec a na konkrétnu právnu kvalifikáciu. Podmienky použitia obrazovo-zvukového záznamu v inom trestnom konaní ako dôkaz sú prísne vymedzené v Trestnom poriadku (§ 114 ods. 7). Sťažovateľ tvrdí, že obrazovo-zvukový záznam získaný v trestnom konaní nemožno použiť v administratívnom konaní. Použitím obrazovo-zvukového záznamu v administratívnom konaní malo dôjsť k zásahu do jeho práva na súkromie podľa čl. 8 dohovoru, ktorý nebol legálny, legitímny a nespĺňal ani podmienku proporcionality.

K bodu c) Sťažovateľ tiež namieta, že v konaní pred správnymi orgánmi a na krajskom súde a najvyššom súde nemal možnosť vyjadriť sa k predmetnému obrazovo-zvukovému záznamu.

Najvyššiemu súdu „vytýka“ tiež to, že

- rozhodol bez nariadenia pojednávania, čím mu nedal možnosť vyjadriť sa k obrazovo-zvukovému záznamu. Sťažovateľ poukazuje na to, že nemal možnosť sa vyjadriť k tomuto dôkazu ani v konaní pred krajským súdom;

- v odôvodnení namietaného rozsudku nereagoval na námietky a argumentáciu sťažovateľa a relevantným spôsobom sa s ňou nevysporiadal;

- sa nevysporiadal so svojím predchádzajúcim rozhodnutím sp. zn. 5 Sžo/143/2010 z 19. mája 2011, ktorým rozhodol odlišne v prakticky identickej veci.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza pomerne rozsiahlu argumentáciu, na základe ktorej preukazuje, že obrazovo-zvukový záznam nebol v trestnom konaní ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008 získaný zákonným spôsobom (napr. z dôvodu, že príkaz na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov nemal náležitosti podľa § 114 ods. 2 Trestného poriadku a pod.).

Sťažovateľ v podaniach, ktoré doručil po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, uvádza skutočnosti, ktoré sa týkajú postupu a rozhodnutí správnych orgánov. Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta

- vymedzenie skutkov v rozhodnutiach správnych orgánov,

- nepredloženie úplného zažurnalizovaného spisu na nahliadnutie správnymi orgánmi,

- uplynutie subjektívnej premlčacej lehoty podľa § 193 ods. 4 zákona o štátnej službe colníkov, pretože riaditeľ colného úradu sa musel dozvedieť o dôvode prepustenia pred 7. januárom 2009 vzhľadom na to, že evidentne poskytol súčinnosť pri inštalovaní technických prostriedkov v priestoroch colnice a následne pri stotožnení osôb z obrazovo-zvukového záznamu.

Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa uvedeným v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že rozhodujúce sú jeho námietky, ktoré sa týkajú obrazovo-zvukového záznamu získaného v trestnom konaní a jeho použitia v správnom konaní. Uvedené námietky sú totiž logicky a vecne prepojené a je potrebné skúmať ich v poradí, ktoré rešpektuje ich vzájomný vzťah. Z tohto pohľadu je rozhodujúce skúmať v prvom rade námietku použiteľnosti obrazovo-

zvukového záznamu v správnom konaní, teda námietku prípustnosti tohto dôkazu v namietanom správnom konaní. Až následne má zmysel skúmať, či spôsob získania tohto dôkazu pre účely správneho konania bol v súlade s právnymi predpismi (teda nahliadnutie riaditeľa colného úradu do trestného spisu, vyhotovenie úradného záznamu a pod.), a tiež, či tento dôkaz bol vykonaný v správnom konaní, prípadne krajským súdom a najvyšším súdom spôsobom, ktorý bol zákonný a ústavne udržateľný (či sťažovateľ bol oboznámený s predmetným dôkazom, či mal dostatočnú možnosť sa k tomuto dôkazu vyjadriť a pod.).

Ústavný súd tiež konštatuje, že v tomto konaní nie je jeho úlohou preskúmavať zákonnosť použitia informačno-technických prostriedkov v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi. Nie je preto oprávnený skúmať, či boli splnené podmienky a postup, ktorý Trestný poriadok vyžaduje na nariadenie a vyhotovovanie obrazovo-zvukových záznamov (§ 114 Trestného poriadku). Predmetom tohto konania je hodnotenie ústavnej udržateľnosti postupu najvyššieho súdu a jeho namietaného rozsudku, ktorý preskúmaval postup a rozhodnutie krajského súdu vydaného v správnom súdnictve a príslušných správnych orgánov v súvislosti s prepustením sťažovateľa zo služobného pomeru colníka, avšak nie postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré je vedené proti sťažovateľovi.

Pokiaľ sťažovateľ namieta určenie začiatku počítania plynutia subjektívnej premlčacej lehoty podľa § 193 ods. 4 zákona o štátnej službe colníkov (nepredloženie úplného žurnalizovaného spisu), ústavný súd uvádza, že túto skutočnosť mal uplatniť v konaní pred všeobecnými súdmi, a nie až v dodatkoch k svojej sťažnosti ústavnému súdu. O to viac, že aj v konaní pred všeobecnými súdmi bol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Keďže sťažovateľ nevyužil možnosť súdneho prieskumu tejto otázky v konaní pred všeobecnými súdmi, všeobecné súdy nemohli nahradiť jeho procesnú aktivitu svojou vlastnou. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou a nemôže nahrádzať úlohu všeobecných súdov. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 462/2012).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd skúmal v prvom rade námietku sťažovateľa o neprípustnosti použitia obrazovo-zvukového záznamu v správnom konaní, teda námietku, že použitím tohto dôkazu získaného v trestnom konaní boli porušené označené základné práva sťažovateľa podľa ústavy, listiny a práva podľa dohovoru.

Sťažovateľ námietku neprípustnosti obrazovo-zvukového záznamu v správnom konaní uplatnil v žalobe z 25. mája 2009 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia colného riaditeľstva (*«Z hmotnoprávneho hľadiska, pochybením vydaného rozhodnutia je skutočnosť, že ako dôkaz podľa riaditeľa Colného úradu v M... slúžia výpisky RCÚ zo zvukového a obrazového záznamu, ktorý mu podľa jeho vyjadrenia sprístupnil vyšetrovateľ ešte predtým, ako boli podľa osobitného právneho predpisu „sprocesnené“ takže nemôžu byť v žiadnom prípade použité ako dôkaz v tomto konaní...»*

Takýmto konaním riaditeľa Colného úradu v M... došlo k hrubému porušeniu ustanovenia § 220, § 221 ods. 1, ods. 2, ako aj § 227 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4 zákona č. 200/1998 Z. z. ...»)

a tiež vo svojom odvolaní proti rozsudku krajského súdu z 29. apríla 2010 (*„Ostáva preto pre mňa nepochopiteľným, ako sa takýmto nezákonným dôkazom mohol bez toho aby porušil zákon, oboznámiť aj sám prvostupňový súd... tento dôkaz dokonca bral ako základ pre svoje rozhodnutie, ktorým moju žalobu zamietol.“*).

Najvyšší súd v odôvodnení namietaného rozsudku z 15. júna 2011 v súvislosti s námietkou neprípustnosti tohto dôkazu uviedol:

„Z obsahu spisového materiálu, súčasťou ktorého je i administratívny spis žalovaného, je nesporne zrejmé, že krajský súd sa pri svojom rozhodovaní náležite vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v žalobe. V súdnom konaní obsahom administratívneho spisu bolo preukázané, že vykonané dokazovanie bolo náležite vyhodnotené a v hodnotení dôkazov tak ako prvostupňový súd ani odvolací súd nezistil právne pochybenia ani logické nesprávnosti ani takú vadu konania, ktorá by mala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Pokiaľ žalobca v odvolaní namieta, že hlavný dôkaz, na ktorom krajský súd založil svoje rozhodnutie t. j. videozáznamy z výkonu služby z 29. októbra 2008 a 2. novembra 2008

bol získaný nezákonným spôsobom, odvolací súd poukazuje na to, že táto námietka žalobcu nemá oporu v spisovom materiály.

Predmetný dôkaz bol získaný v rámci trestného stíhania v súlade s právnymi predpismi (v už citovanom uznesení vyšetrovateľa Ministerstva vnútra SR sa konštatuje využitie informačno-technických prostriedkov v zmysle § 114 Trestného poriadku na základe príkazu sudcu Špeciálneho súdu v Pezinku), a preto žalovaný, ako aj správny orgán prvého stupňa boli oprávnení tento dôkaz akceptovať ako dôkaz v zmysle § 227 ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov. “

V ďalšej časti odôvodnenia sa najvyšší súd v zásade zaoberal len spôsobom získania tohto dôkazu, prípadne tým, ako bol tento dôkaz vykonaný. V tejto súvislosti uviedol:

„Pokiaľ žalobca namietal, že tieto videozáznamy sú prístupné iba v cudzom jazyku, odvolací súd poukazuje na to, že je pravdou, že na videozázname z 2. novembra 2008 je evidentné, že tak colníci ako aj cestujúci komunikujú medzi sebou v maďarskom jazyku, pričom v spise sa nachádza úradný preklad rozhovoru do slovenčiny, ktorý sám osebe podľa názoru odvolacieho súdu nie je spôsobilý preukázať porušenie služobných povinností a prísahy žalobcu.

Avšak, z videozáznamu je nesporné, že žalobca zobral cestujúcemu u ktorého vykonal osobnú prehliadku kartón cigariet, no napriek tomu z prvotnej evidencie vyplýva, že od 31. októbra 2008 do 9. novembra 2008 nevykonal žalobca žiaden záznam, z ktorého by bolo zrejmé, že nejakej osobe zhabal kartón cigariet, z čoho nepochybne vyplýva, že žalobca nájdený tovar - kartón cigariet, dovážaný v rozpore s colnými predpismi, nezaevidoval v prvotnej evidencii tak, ako mu to ukladá zákon.

Navyše, z videozáznamu z 29. októbra 2008 je nepochybné, že žalobca, druhý colník a cestujúca komunikujú medzi sebou v slovenskom jazyku a opätovne je jasne vidieť, ako žalobca potom, ako zistil, že cestujúca má pri sebe o 5 škatuliek cigariet viac, ako dovoľujú colné predpisy, na túto skutočnosť cestujúcu upozornil, avšak štyri škatuľky si ponechal spolu s kolegom, pričom v prvotnom zázname z 29. októbra 2008 uvedené skutočnosti nezapísal, čím umožnil, aby predmetný tovar unikol spod colného dohľadu.

Neobstojí preto námietka žalobcu uvedená v odvolaní, že krajský súd vykonal dôkaz, ktorý bol získaný nelegálne a ktorý v skutočnosti ani vykonať nemohol. Práve naopak,

predložené videozáznamy nad všetku pochybnosť preukazujú, že žalobca sa dopustil porušenia služobnej prísahy a služobných predpisov a skutkový stav bol krajským súdom ako aj správnyimi orgánmi zistený dostatočne a presne.

Odvolaací súd zdôrazňuje, že žalobca v celom konaní pred správnyimi orgánmi, pred súdom prvého stupňa a ani v odvolacom konaní nepredložil ani neoznačil žiaden dôkaz, ktorý by bol spôsobilý spochybniť skutkový stav zistený správnyimi orgánmi, ktorým bolo preukázané, že nie je v záujme štátu mať v štátnej službe osobu, ktorá vedome porušuje a zanedbáva služobné povinnosti.

Za týchto skutkových okolností napadnuté rozhodnutie žalovaného je i podľa názoru odvolacieho súdu vydané na základe riadne a dostatočne zisteného skutočného stavu.

Preto ak krajský súd dospel k právnemu záveru totožnému so záverom správnych orgánov oboch stupňov a rozhodol, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov žalobcu, tento jeho názor považoval aj odvolací súd, z dôvodov uvedených vyššie, za správny.

Správne orgány oboch stupňov si pre záver, že žalobca svojím konaním porušil služobnú prísahu a služobné povinnosti colníka zvlášť hrubým spôsobom a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby colníkov, zadovážili dostatok skutkových podkladov.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu a postupu a rozhodnutia krajského súdu odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd dostatočne podrobne a presne zistil skutkový stav a vysporiadal sa so všetkými relevantnými námietkami žalobcu.

Skutočnosti, ktorými žalobca v odvolaní spochybňuje predmetné rozhodnutie krajského súdu neboli zistené v odvolacom konaní. Navyše všetky námietky procesnoprávneho charakteru boli totožné s námietkami, ktoré žalobca namietal už v prvostupňovom konaní a s ktorými sa krajský súd náležite vysporiadal.“

Ústavný súd pri preskúmaní namietaného rozsudku najvyššieho súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku

komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Uvedené závery je potrebné aplikovať aj na konanie a rozhodovanie všeobecných súdov v systéme správneho súdnictva.

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok krajského súdu č. k. 6 S/80/2009-63 z 29. apríla 2010, ktorým krajský súd zamietol podľa § 250j ods. 1 OSP žalobu sťažovateľa, z toho pohľadu, či odôvodnenie namietaného rozsudku najvyššieho súdu spolu s odôvodnením rozsudku krajského súdu poskytujú dostatočnú a relevantnú odpoveď na námietku sťažovateľa o neprípustnosti predmetného dôkazu. V tejto súvislosti považoval za potrebné poukázať na tú časť jeho odôvodnenia, v ktorej reaguje na námietku sťažovateľa o neprípustnosti obrazovo-zvukového záznamu v správnom konaní. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol:

„Súd porovnaním obsahu úradného záznamu pplk. Ing. L. B., ktorý je súčasťou administratívneho spisu a ktorý obsahuje skutkové okolnosti, ku ktorým malo dôjsť v dňoch 29. 10. 2008 a 2. 11. 2008 s obsahom videozáznamu z uvedených dní zadováženého v trestnom konaní vedenom Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Sekciou kontroly a inšpekčnej služby, Odborom inšpekčnej služby pod č. k.: SKIS-130/IS-4-V-2008 a s obsahom prepisu zvukového záznamu z uvedeného času, v rámci ktorého bol žalobca vo výkone služby, zistil, že skutočnosti uvedené v rozhodnutí o prepustení žalobcu zo služobného pomeru sú v súlade so zisteným skutkovým stavom veci. Súd s poukázaním na ustanovenia § 227 ods. 1, 2 zákona č. 200/1998 Z. z. konštatuje, že výhrady žalobcu právne nabíravajúce legálnosť zadovážených dôkazov nie sú dôvodné. Podľa názoru súdu je totiž zákonným procesným právom žalovaného, ako aj prvostupňového správneho orgánu použiť na základe uvedených zákonných ustanovení v administratívnom konaní akýkoľvek dôkaz získaný legálnym spôsobom v inom konaní, t. j. aj v konaní trestnom.“

Podľa § 227 ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

Podľa § 227 ods. 2 zákona o štátnej službe colníkov dôkazom sú najmä výpovede, vyjadrenia osôb vrátane účastníkov konania, odborné posudky, znalecké posudky, správy, vyjadrenia a potvrdenia orgánov a organizácií, listiny, veci a ohliadka.

Podľa § 114 ods. 6 Trestného poriadku ak sa má obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam použiť ako dôkaz, postupuje sa primerane podľa § 115 ods. 6.

Podľa § 114 ods. 7 Trestného poriadku v inej trestnej veci, ako je tá, v ktorej boli vyhotovené obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy, možno záznam ako dôkaz použiť len vtedy, ak sa súčasne aj v tejto veci vedie trestné konanie pre úmyselný trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky, korupciu, trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti alebo pre iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva.

Podľa § 1 ods. 1 zákona o ochrane pred odpočúvaním tento zákon ustanovuje podmienky použitia informačno-technických prostriedkov bez predchádzajúceho súhlasu toho, komu zasahuje do súkromia orgán štátu, ktorý informačno-technický prostriedok používa.

Podľa § 1 ods. 2 zákona o ochrane pred odpočúvaním tento zákon sa nevzťahuje na použitie informačno-technických prostriedkov v trestnom konaní podľa osobitného zákona.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o ochrane pred odpočúvaním informačno-technický prostriedok možno použiť iba vtedy, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na zabezpečenie bezpečnosti štátu, obranu štátu, predchádzanie a objasňovanie trestnej činnosti alebo na ochranu práv a slobôd iných. Použitím informačno-technického prostriedku sa môže základné právo alebo sloboda obmedziť len v nevyhnutnom rozsahu a nie dlhšie, ako je to nevyhnutné na dosiahnutie zákonom uznaného cieľa, na ktorý slúži.

Podľa § 3 ods. 2 zákona o ochrane pred odpočúvaním údaje získané informačno-technickými prostriedkami možno použiť výlučne na dosiahnutie účelu pri plnení úloh štátu, ktoré spĺňajú podmienky podľa odseku 1.

Podstatou sťažovateľovej argumentácie je tvrdenie, podľa ktorého v namietanom konaní nemožno použiť úradný záznam vyhotovený z obrazovo-zvukového záznamu získaného v trestnom konaní.

Najvyšší súd a krajský súd argumentovali tým, že § 227 ods. 1 a 2 zákona o štátnej službe colníkov umožňoval úradný záznam, prípadne aj obrazovo-zvukový záznam použiť ako dôkaz, pretože ako dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci, t. j. aj dôkaz, ktorý bol získaný legálnym spôsobom v inom konaní, t. j. aj v trestnom konaní.

Sťažovateľ namieta, že vyhotovenie úradného záznamu na podklade obrazovo-zvukového záznamu získaného v trestnom konaní, a teda v zásade použitie obrazovo-zvukového záznamu získaného v trestnom konaní v konaní o prepustenie zo služobného pomeru týmto spôsobom porušilo jeho základné práva podľa ústavy a listiny, ako aj práva dohovoru.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa predovšetkým zoberal do úvahy, že tento namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je

v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie (IV. ÚS 102/08).

Vo svojej stabilizovanej judikatúre ústavný súd konštatoval, že čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy je primárnym východiskom na zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky oprávnených na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj základom ústavnej úpravy obsahu práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 48 ústavy). Všeobecné súdy poskytujú ochranu základnému právu na spravodlivý proces tak, že postupujú v konaní v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu (m. m. I. ÚS 56/01, III. ÚS 49/04, I. ÚS 31/05, II. ÚS 1/08, IV. ÚS 67/08).

Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť prístup k súdu každému, kto tvrdí, že bol na svojich právach alebo právom chránených záujmoch ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy. Právo na prístup k súdu sa však nezaručuje kedykoľvek, ale iba vtedy, ak zákon neustanoví inak. Uplatnenie práva na prístup k súdu sa vymedzuje podmienkami ustanovenými zákonom. Splnenie týchto podmienok treba posudzovať v kontexte so zmyslom a účelom ochrany práv a právom chránených záujmov v súlade s materiálnou koncepciou demokratického a právneho štátu. Ak fyzická alebo právnická osoba splní podmienky ustanovené zákonom, súd musí tejto osobe umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami a povinnosťami, ktoré z takéhoto postavenia vyplývajú (m. m. II. ÚS 230/09, IV. ÚS 75/09).

Súdny prieskum rozhodnutí orgánov verejnej správy je garantovaný v čl. 46 ods. 2 ústavy. Na tento prieskum sa rovnako vzťahujú garancie súdnej ochrany zakotvené v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy s tým, že namietaný postup a rozhodnutie najvyššieho súdu spadá do rámca čl. 46 ods. 2 ústavy, t. j. je v limitoch preskúmania zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy. Vzhľadom na okolnosti prerokovanej veci a námietky sťažovateľa ústavný súd preskúmal namietaný rozsudok najvyššieho súdu z hľadísk základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú všeobecným východiskom aj pre základné právo zakotvené v čl. 46 ods. 2 ústavy.

Z ustanovení Trestného poriadku a zákona o ochrane pred odpočúvaním možno urobiť záver, že použitie informačno-technických prostriedkov sa považuje za zásah do súkromia bez ohľadu na to, či k ich použitiu dochádza v súkromných alebo pracovných (služobných) priestoroch.

V týchto súvislostiach je z ústavného hľadiska relevantná námietka sťažovateľa, podľa ktorej nemožno použiť obrazovo-zvukový záznam získaný v trestnom konaní (resp. úradného záznamu vyhotoveného na jeho podklade) v inom (správnom) konaní.

Najvyšší súd v spojení s krajským súdom reagovali na túto námietku v zásade zhodne – všeobecne poukázali na § 227 ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov s tým, že postup správnych orgánov považovali na tomto základe za zákonný.

S konštatovaním najvyššieho súdu a krajského súdu v zásade možno súhlasiť – podľa § 227 ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci. Takýmto prostriedkom je nepochybne aj obrazovo-zvukový záznam. Ani sťažovateľ vo všeobecnej rovine tento záver všeobecných súdov nenapáda. Sťažovateľ však namieta (s odvolaním sa na úplné znenie tohto ustanovenia, podľa ktorého za dôkaz môžu slúžiť iba také prostriedky, ktoré sú v súlade s právnymi predpismi), že použitie obrazovo-zvukového záznamu získaného v trestnom konaní v danom prípade bolo treba považovať za nepovolené.

Ústavný súd v obdobnej veci (II. ÚS 5/2011) už konštatoval, „že procesné ustanovenie, podľa ktorého za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci, pokiaľ sú v súlade s právnymi predpismi, treba z ústavnoprávneho hľadiska považovať za kolíziu verejného záujmu a ochrany práv. Ide totiž o stret medzi verejným záujmom na dôslednom objasnení rozhodujúcich skutočností potrebných na vydanie rozhodnutia v konaní a ochranou tých práv, resp. oprávnených záujmov, ktoré bránia použitiu niektorého dôkazného prostriedku. Vo všeobecnej rovine možno konštatovať, že prednosť má verejný záujem na dôslednom objasnení rozhodujúcich skutočností potrebných na vydanie rozhodnutia, avšak za súčasného spolupôsobenia brzd daných s ohľadom na ochranu určitých práv, resp. oprávnených záujmov. Tým je dané, že nie všetky prostriedky, pomocou ktorých by objektívne bolo možné zistiť a objasniť skutočný stav veci, sa môžu použiť v príslušnom konaní.“

Z § 114 ods. 7 Trestného poriadku vyplýva zásadný zákaz použitia obrazovo-zvukového záznamu získaného v rámci konkrétneho trestného konania v inom trestnom konaní, avšak s určitými taxatívne vymenovanými výnimkami. Trestný poriadok upravuje materiú získavania a použitia obrazovo-zvukových záznamov zhotovených informačno-technickými prostriedkami iba v rámci trestného konania. Naproti tomu získavanie a použitie obrazovo-zvukových záznamov zhotovených informačno-technickými prostriedkami v iných konaniach, resp. pre účely iných konaní upravuje zákon o ochrane pred odpočúvaním (§ 1 ods. 1 a 2).

Z odôvodnenia namietaného rozsudku najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu je zrejmé, že všeobecné súdy reagovali na námietku sťažovateľa o neprípustnosti použitia obrazovo-zvukového záznamu z trestného konania v správnom konaní len všeobecným poukázaním na § 227 ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov. Najvyšší súd a ani krajský súd nezaujali žiadne stanovisko k otázke vzájomného vzťahu medzi § 227 ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov na jednej strane a § 114 Trestného poriadku a § 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním na strane druhej.

Ústavný súd je toho názoru, že záver o legalite zásahu možno urobiť až na základe dôsledného preskúmania vzájomného vzťahu § 227 ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov na jednej strane a § 114 Trestného poriadku a príslušných ustanovení zákona o ochrane pred odpočúvaním na strane druhej, čo zásadne patrí do pôsobnosti všeobecných súdov. Formulovanie výslovného právneho názoru k tejto otázke považuje ústavný súd za zásadné pre ďalší postup najvyššieho súdu. Skúmanie legitimacy a proporcionality zásahu prichádza totiž do úvahy až po konštatovaní legality zásahu.

Pretože táto otázka bola a aj je rozhodujúca nielen pre posúdenie zákonnosti použitia obrazovo-zvukového záznamu z trestného konania v správnom konaní, ale aj posúdenie, či ním mohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľa, bolo povinnosťou najvyššieho súdu podať ústavne konformný výklad k aplikácii dvoch kolidujúcich právnych úprav rovnakého stupňa právnej sily. Bez neho je totiž rozsudok najvyššieho súdu nedostatočne odôvodnený, čo spôsobuje v konečnom dôsledku jeho nepreskúmateľnosť. Bez zaujatia stanoviska k tejto kľúčovej právnej otázke relevantnej pre posúdenie ústavnosti namietaného rozhodnutia takéto odôvodnenie neposkytuje ústavne udržateľný podklad pre namietaný rozsudok najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že namietaným rozsudkom najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vychádzajúc z toho, že otázka prípustnosti obrazovo-zvukového záznamu z trestného konania v inom (správnom) konaní bola rozhodujúca, nebolo už potrebné osobitne sa zaoberať ďalšími námietkami sťažovateľa.

Súčasne stratila opodstatnenie námietka sťažovateľa o porušení jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny v súvislosti s vykonaním dokazovania obrazovo-zvukovým záznamom v jeho neprítomnosti na pojednávaní krajského súdu a prípadne aj postupom najvyššieho súdu, ktorý rozhodol o odvolaní sťažovateľa bez nariadenia pojednávania, a preto sa ňou ústavný súd osobitne nezaoberal.

2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Sťažovateľ namieta aj porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo/214/2010 a jeho rozsudkom z 15. júna 2011.

Ústavný súd sa vzhľadom na charakter napadnutého rozhodnutia musel v prvom rade vysporiadať s aplikovateľnosťou čl. 6 ods. 1 dohovoru na danú vec.

Ústavný súd už k aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie o právach vyplývajúcich z verejného práva vyjadril svoje stanovisko (napr. I. ÚS 1/2013):

«Článok 6 ods. 1 dohovoru garantuje spravodlivý proces pri rozhodovaní súdu o „občianskych právach alebo záväzkoch“ alebo o oprávnenosti „akéhokoľvek trestného obvinenia“. Podľa judikatúry ESLP pojmy „práva alebo záväzky občianskej povahy“ a „trestné obvinenie“ treba vykladať autonómne od ich definovania v zmysle vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov dohovoru. Medzi občianske práva alebo záväzky možno zahrnúť aj rozhodovanie súdov o niektorých právach vyplývajúcich z verejného práva. ESLP konštatoval, že aj konania kvalifikované vnútroštátnym právom ako súčasť verejného práva môžu spadať do poľa pôsobnosti čl. 6 dohovoru v jeho občianskoprávnej časti, ak je ich výsledok rozhodujúci pre práva a povinnosti súkromného charakteru.

Už v skoršej judikatúre ESLP uviedol, že právo členských štátov zásadne rozlišuje medzi štátnymi zamestnancami a súkromnoprávnymi zamestnancami, pričom spory týkajúce sa náboru, výkonu povolania (kariéry) a ukončenia pracovnej činnosti štátnych zamestnancov všeobecne nespádajú do pôsobnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozhodnutie vo veci Niegel proti Francúzsku zo 17. marca 1997). Výnimkou sú len prípady, ak predmetom sporu sú priamo práva majetkovej povahy (napr. právo na dôchodok verejných zamestnancov, práva týkajúce sa platových pomerov týchto zamestnancov).

V prípade Pellegrin proti Francúzsku (rozhodnutie z 8. decembra 1999, sťažnosť č. 28541/95) súd priniesol nové tzv. funkčné kritérium aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru na štátnych zamestnancov založené na povahe funkcií a zodpovednosti, aké zamestnanec vykonáva. Súd poznamenal, že na úradoch štátnej správy niektoré pracovné

miesta zahŕňajú povolania všeobecného záujmu alebo účasť na výkone verejnej moci. Ich držitelia teda držia v rukách časť suverenity štátu. Ten má potom legitímny záujem vyžadovať od týchto zamestnancov zvláštne puto dôvery a lojality. Na druhej strane pri iných pracovných miestach, ktoré nemajú túto dimenziu „verejnej správy“, tento záujem chýba. Preto súd rozhodol, že z poľa pôsobnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru sú vylúčené iba spory zamestnancov štátu, ktorých zamestnanie je charakteristické špecifickými činnosťami verejnej správy do tej miery, v akej táto koná ako držiteľka verejnej moci poverená ochranou všeobecných záujmov štátu alebo iných verejných spoločností. Jasný príklad takých činností predstavujú ozbrojené sily a polícia.

Súd v rozhodnutí Engel a iní proti Holandsku z 8. júna 1976 po prvýkrát formuloval kritéria vo vzťahu k posudzovaniu „trestného obvinenia“ a záruk spravodlivého procesu, ktorými sú kvalifikácia deliktu podľa vnútroštátneho práva, povaha deliktu z hľadiska chráneného záujmu a účel ukladanej sankcie a jej závažnosť. Ďalšími rozhodnutiami štrasburských orgánov ochrany práva v súvislosti s ustálením a výkladom pojmu závažnosti uloženej sankcie ako kritériom na posúdenie prípadu ako „trestného“ neboli dostatočne prísne na to, aby boli považované za „trestne“ uznané, ani sankcie ako napr. trest odňatia slobody pre vojaka v dĺžke 5 dní, prepustenie dôstojníka do zálohy, prepustenie policajta zo služby a pod.»

Svoju judikatúru ESĽP posunul v rozhodnutí vo veci Vilho Eskelinen a ostatní proti Fínsku z 19. apríla 2007, v ktorom uviedol: «Aby sa žalovaný štát mohol dovolávať postavenia sťažovateľa ako štátneho zamestnanca na účely vylúčenia ochrany zakotvenej v čl. 6 ods. 1, musia byť splnené dve podmienky. Po prvé, štát vo svojom právnom poriadku musí výslovne vylúčiť prístup k súdu pre dotknutú pozíciu alebo kategóriu zamestnancov. Po druhé, toto vylúčenie musí byť založené na objektívnych dôvodoch spojených so záujmom štátu. Samotný fakt, že sťažovateľ je v sektore alebo oddelení, ktoré sa podieľa na výkone moci delegovanej verejným právom, nie je rozhodujúci. Aby vyňatie bolo oprávnené, nepostačuje, aby štát preukázal, že dotknutý štátny zamestnanec sa podieľa na výkone verejnej moci alebo že tu je, použijúc slová vo veci Pellegrin, „zvláštne puto dôvery a lojality“ medzi štátnym zamestnancom a štátom ako zamestnávateľom. Štát musí tiež preukázať, že predmet daného sporu sa týka výkonu štátnej moci, alebo je ním spochybnené

toto zvláštne puto. Takto v princípe nemožno ospravedlniť vylúčenie garancií čl. 6 ods. 1 v prípadoch bežných pracovných sporov týkajúcich sa mzdy, náhrad a podobných nárokov, na základe osobitnej povahy vzťahu medzi dotknutým štátnym zamestnancom a príslušným štátom. Takto tu bude domnienka, že článok 6 je aplikovateľný. Vláda dotknutého štátu bude povinná preukázať, po prvé, že sťažovateľ ako štátny zamestnanec nemá podľa vnútroštátneho právneho poriadku právo na prístup k súdu, a po druhé, že vylúčenie práv podľa čl. 6 ods. 1 pre štátneho zamestnanca je odôvodnené.»

V prípade sťažovateľa zjavne o takýto prípad nejde.

Z rozhodnutia vo veci Vilho Eskelinen vyplýva aj to, že toto vymedzenie aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru sa netýka tých prípadov, keď uplatnené nároky nemajú civilnú alebo trestnú povahu (napr. otázky daní, azylu, štátneho občianstva, pobytu na území štátu, rozhodovanie o volebných sporoch členov parlamentu a pod.).

Judikatúra ESLP teda rozširuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru a rozširuje tak aj význam pojmov „občianske práva alebo záväzky“ a „trestné obvinenie“. Na druhej strane však konštatuje, že garancie priznané týmto článkom nemusia byť aplikované s rovnakou prísnosťou v týchto nejednoznačných prípadoch. Tento záver je zrejmý vo vzťahu k trestnej zložke čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď ESLP v rozhodnutí vo veci Jussila proti Fínsku z 23. novembra 2006 uviedol: „Daňové príplatky sa odlišujú od tvrdého jadra trestného práva, preto prirodzene, garancie trestnej zložky sa nemusia nevyhnutne uplatniť v ich plnej prísnosti.“ (odsek 43). Tento záver možno aplikovať aj vo vzťahu k civilnej zložke čl. 6 ods. 1 dohovoru s prihliadnutím na charakter prerokúvaného prípadu.

Prihliadajúc na výklad a aplikáciu pojmov „občianske práva alebo záväzky“ a „trestné obvinenie“ v judikatúre ESLP, dospel ústavný súd k záveru o neaplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru na konanie, v ktorom najvyšší súd rozhodoval o návrhu sťažovateľa na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného v konaní o jeho prepustení zo služobného pomeru, a preto tejto časti sťažovateľa nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 22 ods. 1 ústavy a čl. 13 listiny a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru

Vzhľadom na to, že čl. 22 ods. 1 ústavy ani čl. 13 listiny a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru neobsahujú v sebe *ratione materiae* taký spôsob zásahu do súkromia, k akému malo dôjsť v prípade tvrdenom sťažovateľom, nebolo možné vysloviť porušenie ani týchto článkov ústavy, listiny a dohovoru, a preto ústavný súd ani tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Pretože ústavný súd rozhodol, že najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Sžo/214/2010 z 15. júna 2011 porušil označené základné právo sťažovateľa podľa ústavy, zrušil toto rozhodnutie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Povinnosťou najvyššieho súdu bude riadiť sa právnym názorom ústavného súdu vysloveným predovšetkým v časti II.1 tohto nálezu a znova posúdiť odvolacie námietky sťažovateľa v intenciách tohto nálezu ústavného súdu a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodniť.

Ústavný súd rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátom (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ si uplatnil nárok na úhradu trov konania. Právny zástupca sťažovateľa uplatnenú úhradu trov konania nevyčíslil a ani inak bližšie nešpecifikoval.

Ústavný súd priznal právnenému zástupcovi sťažovateľa úhradu trov konania v sume 261,82 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. a) a písm. b) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2011 v sume 123,50 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby vo výške 7,41 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

Trovy konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa výroku rozhodnutia.

Ústavný súd nevyhovel sťažnosti v časti, v ktorej sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 38 000 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

V súvislosti s požiadavkou sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia treba uviesť, že jeho priznanie prichádza do úvahy iba vtedy, ak vyslovením porušenia práva a prípadnými ďalšími výrokmi nedôjde k plnej náprave protiprávneho stavu. V danom prípade vyslovenie porušenia označených práv v spojení so zrušením rozsudku najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie zabezpečuje pre sťažovateľa plnú satisfakciu, a preto jeho finančná požiadavka nie je oprávnená.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2013